

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Pardubicích rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Renatou Polanskou jako samosoudkyní ve věci žalobců **A) XXX**, nar. XXX, **B) XXX**, nar. XXX, oba bytem XXX, oba zast. JUDr. Tomášem Těmínem, Ph.D. advokátem se sídlem Praha 2, Karlovo náměstí 28, proti žalované **ČSOB Pojišťovně, a.s., člen holdingu ČSOB**, se sídlem v Pardubicích, Masarykovo nám. 1458, IČ 45534306, o **zaplacení 3.900.000,- Kč s příslušenstvím**,

takto:

- I. Návrh, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobci XXX částku 1.950.000,- Kč, a aby byla povinna zaplatit žalobkyni XXX částku 1.950.000,- Kč, se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Stát nemá právo na náhradu nákladů řízení vůči účastníkům řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci podali proti žalované návrh na zaplacení částky 3.900.000 ,- Kč s tím, že každý z nich se domáhal plnění ve výši 1.950.000,- Kč. Uvedli, že dne 18.1.2014 během dopravní nehody, zaviněné XXX, nar. XXX, tragicky zahynula jejich dcera XXX, nar. XXX. Žalobci, jakožto poškození, uplatnili u žalované své nároky na náhradu při usmrcení v celkové výši 5.000.000,- Kč, a to každý z nich v rozsahu 2.500.000,- Kč. Požadované částky

odpovídají míře jejich duševního strádání a alespoň částečně mohou kompenzovat obtížné okamžiky po osudné nehodě. Žalovaná z těchto požadovaných částek žalobcům uhradila pouze celkovou částku 1.100.000,- Kč, a to každému z žalobců ve výši 550.000,- Kč. Žalobci shledávají poskytnutou náhradu za nedostatečnou a s ohledem na intenzitu svých duševních útrap spojených se smrtí dcery tvrdí, že žalovaná plně neodčinila jejich utrpení v souladu se zásadami slušnosti, neboť poskytnutá částka dostatečně nekompensuje prožité útrapy a psychickou újmu, kterou v důsledku ztráty dcery stále pocítují. Žalobci uvedli, že v důsledku dopravní nehody přišli o nejmladší dceru, která byla jejich vymodleným dítětem a na kterou byli silně upnutí. Poukázali na to, že žalobkyně XXX prodělala v letech 1993-1994 těžké nádorové onemocnění s náročnou léčbou a velice komplikovanou operací mozkového nádoru, kdy jí lékaři nedávali žádnou naději na přežití. Tuto nemoc překonala pouze s myšlenkou na své děti a díky silné fixaci zejména na nejmladší XXX, které v té době byly v té době pouhé tři roky. Při životě ji držela pouze myšlenka na to, že nejmladší dceru nemůže opustit. Tato dcera se již jako malé dítě rozhodla stát zdravotnicí, aby mohla mamince pomáhat. Nejprve vystudovala střední zdravotnickou školu a následně při zaměstnání pokračovala studiem na vyšší zdravotnické škole v Havlíčkově Brodě. Důvodem byla snaha usnadnit život matce, která po prodělané nemoci a operaci byla stále v péči neurologa a psychiatra, neboť trpěla a trpí silnými bolestmi hlavy. Během matčiny nemoci se o nejmladší dceru musel plně starat otec, díky čemuž k sobě velmi přilnuli a vyvinuli si neobyčejně silný vzájemný vztah, který bývá často mezi dětmi a osamocenými rodiči. Žalobci uvedli, že s dcerou XXX měli neobyčejně silný vztah, když dcera se po dostudování vyšší zdravotnické školy měla s přítelem přestěhovat k žalobcům, u nichž by společně bydleli, aby se mohla věnovat matce, a aby se mimo jiné postarala o žalobce ve stáří. Matce, která je v invalidním důchodu, dcera XXX několikrát denně volala, aby se necítila sama a kontrolovala její stav, když byl otec v práci, jezdila za ní několikrát do týdne, kdykoli měla trochu volno. U žalobců doma i pracovala, neboť tam poskytovala masážní služby svým klientkám. Rodina držela velmi pevně při sobě, navzájem si se vším pomáhali a společně trávili všechny svátky, oslavy i události. Dcera XXX pomáhala žalobcům s každodenní administrativou a zařizováním všeho potřebného. Po smrti dcery se žalobkyně zhroutila, přestala mluvit a je v péči neurologa, psychiatra a obvodního lékaře. Její zdravotní stav se po smrti dcery rapidně zhoršil, musela jí být doporučena hospitalizace v psychiatrické nemocnici. Potom, co od viníka XXX obdržela kondolenční dopis, žalobkyně omdlela a přitom si naštěpla kotník. I s odstupem času žalobkyně pocítuje stále intenzivně smrt dcery, což dokládá fakt, že celý duben 2016 byla hospitalizována v psychiatrické léčebně. Žalobce je od události, při níž mu zemřela dcera, v trvalé péči neurologa a psychiatra a došlo u něho k XXX. Po smrti dcery XXX došlo postupně k destrukci manželství žalobců, oba trpí pocitem prázdnoty, zbytečnosti a žalu. Oba neustále bojují s myšlenkami na sebevraždu. Žalobci utrpěli závažnou a zjevně nenapravitelnou újmu, když ani delší čas od nehody, při níž jim zemřela dcera, nemírní jejich bolest z její ztráty a ani lékaři předepsaná medikace je nedokáže vrátit do běžného a kvalitního způsobu života. Jejich soukromý život vedle zdravotní stránky strádá rovněž zcela zásadním způsobem – rodinný a partnerský život je v rozkladu, veškerá sociální interakce žalobců je fatálně omezena. Žalobci nejsou schopni fungovat a ztratili veškerý smysl života. V důsledku úmrtí dcery utrpěli velmi závažné duševní útrapy a smrtí dcery došlo k intenzivnímu zásahu do jejich práva na rodinný a osobní život s neodčinitelnými a závažnými následky, a proto žalobci navrhuji, aby žalovaná každému z nich poskytla plnění ve výši 1.950.000,- Kč.

Žalovaná s návrhem nesouhlasila a navrhla jeho zamítnutí. Uvedla, že považuje za nesporné, že dne 18.1.2014 došlo k dopravní nehodě, spočívající v tom, že XXX poté, co sama v nepříznivých povětrnostních podmínkách havarovala, vystoupila ze svého vozidla

XXX RZ XXX, aby zkontrolovala poškození vozidla, při návratu k místu řidiče do ní narazilo přijíždějící vozidlo XXX RZ XXX. Toto vozidlo řídil XXX, nar. XXX, provozovatelem vozidla byl XXX. Nárazem vozidla XXX utrpěla XXX mnohočetná zranění, neslučitelná se životem. Vzhledem k tomu, že řidič vozidla XXX nepřizpůsobil rychlost a styl jízdy panujícím povětrnostním podmínkám, byl za své jednání odsouzen a uznán vinným ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti a bylo mu uloženo zaplatit na náhradě nemajetkové újmy mj. XXX 350.000,- Kč a XXX 350.000,- Kč. V době škodní události bylo vozidlo XXX RZ XXXpojištěno u žalované na odpovědnost za škodu způsobenou provozem tohoto vozidla. K usmrcení XXX došlo provozem pojištěného vozidla a žalovaná je tak povinna ve smyslu ust. § 9 zák. 168/1991 Sb. nahradit nemajetkovou újmu, která jim škodnou událostí vznikla. Žalovaná provedla šetření škodné události a na základě dostupných podkladů uhradila žalobci XXX částku 550.000,- Kč a žalobkyni XXX částku 550.000,- Kč. Žalovaná uvedla, že si je vědoma, že je nutné při posouzení přiměřenosti náhrady nemajetkové újmy zvažovat okolnosti toho kterého případu a je nutné poskytnout náhradu této újmy v takové výši, aby vyhověla především požadavku na odškodnění dle zásad slušnosti. Podle názoru žalované a i z judikatury je zřejmé, že požadavek plného vyvážení utrpení blízkých osob při úmrtí poškozeného je nesplnitelný. Zcela jistě by rodiče nikdy nepřijali žádnou částku jakkoli vysokou za život jejich dítěte. Z tohoto důvodu bude relevantním požadavkem poskytnout pozůstalým přiměřenou náhradu v mezích zásad slušnosti. Žalovaná při stanovení výše náhrady vycházela především z hledisek a postupů naznačených v odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12.4.2016 č.j. 4Tdo 1402/2015, v němž byl vyjádřen názor, že je ospravedlnitelné, aby se stanovení výše náhrady odvíjelo v základním rozmezí mezi 240.000,- Kč až 500.000,- Kč. Žalovaná objektivně neshledala mimořádná kritéria pro další navýšení poskytnuté náhrady, jak má na mysli uváděné hodnocení ve výše uvedeném rozsudku. Žalovaná má za to, že žalobci nebyli na poškozené existenčně (hmotně) závislí, poškozená žila samostatně se svým přítelem. Úmrtí poškozené bylo dáno ve vysoké míře souhrou řady nešťastných událostí a smrt poškozené nebyla způsobena úmyslně. Na straně škůdce je dle názoru žalované třeba zohlednit hlubokou lítost nad následky jeho jednání. Žalovaná se domnívá, že žalobcům poskytla přiměřenou náhradu nemajetkové újmy a výše této náhrady byla stanovena v souladu s dosavadní použitelnou judikaturou i literaturou, tedy že bylo splněno i hledisko slušnosti, když v obdobných případech bylo poskytnuto srovnatelné odškodnění pozůstalých. Žalovaná proto navrhl, aby žaloba byla zamítnuta.

Na základě provedeného dokazování zjistil soud následující skutkový stav:

Žalobce XXX, jako účastník řízení uvedl, že jeho manželství s druhou žalobkyní bylo uzavřeno v roce XXX, když v témže roce se narodil syn XXX, v roce XXX dcera XXX a v roce XXX dcera XXX. Děti žily s žalobci až do své zletilosti. Syn si koupil nemovitost, která se nachází ve stejné obci, jako bydlí žalobci, a to ve vzdálenosti asi 400-500 m od domu žalobců. V tomto domě syn žalobců bydlel se svou přítelkyní, která asi rok poté, co došlo k dopravní nehodě, při které zemřela dcera žalobců, odešla, neboť to syn psychicky nezvládal. V minulosti navštěvoval syn žalobce třikrát až pětkrát do týdne, po smrti dcery XXX je navštěvuje méně často. Syn to odůvodňuje pracovním vytížením, ale podle žalobce je to otázka psychiky. Dcera XXX se ve svých 21 letech vdala, poté asi dva až tři roky bydleli s žalobci než rekonstruovali domek, který se nachází v obci XXX, což je asi 7 km od bydliště žalobců. Dcera XXX žalobce v minulosti navštěvovala jedenkrát až dvakrát do týdne, po nehodě, která se stala dceři XXX, se četnost jejích návštěv snížila, žalobce navštěvuje jen jednou za měsíc až dva měsíce, a to s výjimkou případů, kdy přiveze děti na hlídání. Dcera XXX má dvě děti ve věku tři a téměř šest let. V minulosti, když žalobci požádali syna či dceru XXX o pomoc, tito rodičům pomohli. U žalobkyně se stavovali i sami od sebe, zda

žalobkyně nepotřebuje s něčím pomoci. Po nehodě, ke které došlo v roce 2014, pokud žalobce něco akutně potřebuje, na syna či na dceru XXX se s žádostí o pomoc obrátí. Dcera XXX převzala po dceři XXX částečně agendu týkající se úřadů. Dcera XXX bydlela poslední tři roky v Kolíně se svým přítelem, do té doby bydlela s rodiči. Měla střední zdravotnickou školu, měla maturitu a prováděla masérské služby, nejprve pracovala v nějakém domově v Kouřimi, poslední dva roky podnikala. V době, kdy dcera XXX již s žalobci nebydlela, navštěvovala rodiče jedenkrát týdně, a když žalobce nebyl doma, tak se zastavila dvakrát až třikrát do týdne. Od svých osmnácti či devatenácti let měla dcera XXX řidičské oprávnění. Vozidlo, kterým jezdila, bylo její, toto vozidlo kupoval žalobce. V roce 1990 začal žalobce soukromě podnikat a podnikání se věnoval zhruba 15 let. V současné době je v zaměstnaneckém poměru a u stávajícího zaměstnavatele pracuje zhruba 10 let. Žalobkyně je v invalidním důchodu, který pobírá 22 roků. Po narození dcery XXX se žalobkyně do zaměstnání již nevrátila, byla operována a šla do invalidního důchodu. Po smrti dcery XXX navštěvovala žalobkyně psychiatrii, od operace dochází na neurologii a po dopravní nehodě dochází k psychologovi. Žalobce v době svého podnikání docházel asi rok na psychiatrii, nyní chodí na psychiatrii od dopravní nehody. Děti účastníků rodičům nikdy finančně nepomáhaly. Dcera XXX pomáhala žalobcům s administrativou, tedy např. když bylo zapotřebí zaplatit účet, došla na poštu, když bylo třeba zařídit něco na úřadě, tak tam došla. Pomáhala matce, když se kupovala televize, nebo když se objednávalo uhlí, žalobkyně s dcerou XXX kupovaly nábytek do obývacího pokoje, skříňku do koupelny a knihovnu. Dcera XXX žalobce suplovala v době, kdy on byl pracovně mimo své bydliště. Dcera XXX měla již svoje a je jiná a je také rozdíl mezi synem a dcerou. O nehodě a úmrtí dcery se žalobce dozvěděl od jejího přítele, když se to dozvěděla žalobkyně, zhroutila se a musela dostat injekce. Po úmrtí dcery se změnilo úplně všechno, žalobce tři měsíce nechodil do zaměstnání. Žalobci spolu žijí jako bratr se sestrou a nemají se spolu o čem bavit. Od syna XXX utekla přítelkyně, dcera XXX prohlásila o svých dětech, že se neměly narodit, je na rozvod. V případě dcery XXX měl žalobce stoprocentní pocit, že by se o něho i o manželku dokázala ve stáří postarat. S touto situací se nikdy nevyrovná. Stav je tak bezvýhodný, že nemá žádné řešení, ani peníze, nic, takže přemýšlel, zda by nebylo lepší to skončit. V rámci trestního řízení nabídl škůdce žalobcům 150.000,- Kč po dědečkovi, žalobci po dlouhém zvažování sdělili, že by tuto částku přijali, ale bylo jim sděleno, že tato nabídka byla učiněna jen v rámci přípravného řízení a že veškeré odškodnění je věcí pojišťovny. V minulosti se přiznávalo odškodnění ve výši 240.000,- Kč, ale dnes jsme již jinde, a proto žalobce i jeho manželka požadují desetinásobek této částky. I tato částka se mu zdá malá za odškodnění života dcery.

Svědčce XXX, dcera žalobců uvedla, že má staršího bratra a měli ještě mladší sestru XXX. Svědkyně bydlela se svými rodiči do té doby, než se vdala a než v roce 2004 uzavřela manželství. Od té doby bydlí v obci ve vzdálenosti zhruba 6 km od rodičů. Starší bratr, který je svobodný se od rodičů odstěhoval asi před sedmi lety a bydlí ve stejné obci jako rodiče. Mladší sestra XXX bydlela poslední 1-2 roky se svým přítelem v XXX. Poté, co se svědkyně od rodičů odstěhovala, navštěvovala je několikrát do týdne, svědkyně rodiče finančně nepodporovala a neřekla by, že rodiče finančně podporovali jí. Sestra XXX navštěvovala střední zdravotnickou školu, měla maturitu, zařídila si živnostenské oprávnění a pracovala jako masérka v XXX. Vždy, když měla mezi klientkami volnou chvíli, jezdila za rodiči. Sestra XXX bydlela asi 2-3 km od rodičů a svědkyně nemá žádné poznatky o tom, že by sestra XXX, poté co se osamostatnila a odstěhovala, nějak finančně podporovala rodiče, či že by rodiče finančně podporovali jí. Vzhledem k tomu, že vystudovala zdravotní školu, byla sestra XXX pro matku morální podporou, kdy spolu konzultovaly různé zdravotní problémy a medikace. Matka svědkyně je od r. 1992 či 1993 v invalidním důchodu. Sestra XXX měla s matkou dobrý vztah a viděla, že matka je doma sama a je jí smutno. Otec je řidičem

autobusu dálkové dopravy, a tak se stávalo, že vyjel a byl někde i celý týden. Proto sestra XXX matku tak často navštěvovala. Po jejím úmrtí se život rodičů změnil úplně ve všem, neboť rodiče přišli ze dne na den o své dítě. Sestra XXX byla takový tahoun a byla oporou a podporou nejen pro rodiče, ale i pro svědkyni. Ta např. věděla, že se nemusí starat o to, kam chodí rodiče po lékařích, neboť věděla, že se o toto postará sestra XXX. Svědkyně uvedla, že po dopravní nehodě, po které sestra zemřela, nebyla schopna pomalu ani vyjít ven, a trvalo jí to zhruba do května, naopak rodiče byli raději s přáteli, i když to stejně moc nefungovalo. Sestra svědkyně XXX se chtěla vdát a mít rodinu se svým přítelem, a protože dům rodičů je velký, chtěla se k rodičům přestěhovat. Rodiče o tom věděli, byli z toho nadšeni a svědkyně spolu s bratrem zase věděli, že sestra se o rodiče postará. Po nehodě se chování rodičů významně změnilo, jsou to psychicky zlomení lidé, trochu tomu pomáhají děti svědkyně, žalobkyně se svým vnoučatům věnuje, přinášejí jí radost, to samé platí i ve vztahu k žalobci.

Svědék XXX, syn žalobců uvedl, že s rodiči nebydlí asi 4-5 let, i když trvalé bydliště má stále u svých rodičů. I poté co se od nich odstěhoval, byl s nimi stále v kontaktu a denně je navštěvoval a navštěvuje je do současné doby, svědek od rodičů bydlí ve vzdálenosti asi 100 m. Když je svědek u rodičů na návštěvě, tak si buď povídají, nebo se podílí na údržbě domu. Svědek si nepamatuje, že by rodičům někdy poskytoval finanční prostředky. Matka navštěvuje psychiatra, chodila k němu již před nehodou, otec chodí také k psychiatrovi, svědek si myslí, že k němu chodil před nehodou, a to proto, že pracuje jako řidič autobusu, což je stresové zaměstnání. Sestra svědka XXX byla svým rodičům velkou oporou a nehoda rodiče fatálně zasáhla, nemají pro co žít, byť mají ještě druhou dceru a svědka, ale na sestru XXX byli fixovaní. V minulosti se žalobci v místě svého bydliště účastnili společenského života, účastnili se akcí ve vesnici, scházeli se se sousedy a dvakrát do týdne chodili do klubovny. Nyní tam rodiče chodí jen minimálně, tak jednou až dvakrát do měsíce. Před nehodou jezdila celá rodina na výlety na chatu, v současné době rodiče nikam jezdit nechťejí. Před nehodou měl otec jako koníček práci kolem domu, také se věnoval setkávání s přáteli, nyní se tomu věnuje jen minimálně. Matka se věnovala hlavně zahradě, po nehodě se ale zahradě věnuje rapidně méně. Svědek si myslí, že rodiče měli své děti rádi každého stejně, žádné rozdíly svědek nepocítil. Rodiče nikoho nepreferovali, neupřednostňovali, ale byli vázání zejména na sestru XXX. V době dopravní nehody měla sestra nového přítele, se kterým žila, chtěli řešit bydlení nejprve koupí domku, ale pak se bavili o tom, že se nastěhují do domku k rodičům. Uvažovalo se v té souvislosti o tom, že by se o rodiče starali. Svědek žádné děti nemá, ale jeho starší sestra má dvě děti, k nimž mají žalobci výborný stav, tyto děti jsou u nich prakticky denně.

Svědék XXX, soused žalobců uvedl, že s žalobci se navštěvují 5x – 6x do roka, s žalobci byli jednou na dovolené na Slovensku a jednou u žalobců na chatě. Před nehodou chodili žalobci do společnosti, např. na zábavy častěji, dnes, když jsou pozvaní říkají, že na to nemají náladu. Svoji dceru XXX žalobci milovali, bylo to jejich nejmladší dítě a oni se v ní viděli. Žalobci počítali s tím, že nejmladší dcera u nich bude bydlet, protože nejstarší dcera je odstěhovaná a bydlí v jiné obci a syn si koupil svoji nemovitost. Žalobci mají patrový dům, bydlí v přízemí a patro měli volné. V místě bydliště mají občané spolek, říkají si „XXX“, spolek byl založen na přelomu let 2011-2012. Každou středu mají schůzi, kterých se žalobce v minulosti dle svých pracovních možností účastnil, ale teď už tomu tak není, zlomilo se to po nehodě. V prosinci mají výroční schůzi, když je nějaká akce, tak na ni žalobci přišli, ale nyní už na tyto akce žalobci tak často nechodí. Paní XXX má zahradu a té se věnuje dosud, pan XXX je takový sběratel, něco koupí a prodá. Od nehody jsou žalobci přecitlivělí, nejsou tak veselí jako dřív a zatím se to nijak nelepší. Pan XXX se svědkovi nesvěřil s tím, že by měl

nějaké psychické problémy, říkal, že ale paní XXX má psychické problémy, mluvil o tom, že byla u lékaře a že je na tom špatně.

Ze spisu Okresního soudu v Kolíně sp. zn. 2T 92/2014 soud zjistil, že dne 12.2.2014 byl sepsán úřední záznam o podaném vysvětlení, kdy svědek XXX uvedl, že dne 18.1.2014 jel z XXX k dopravní nehodě do Poděbrad. V XXX náledí nebylo, až když odbočil na státní silnici, tak pocítil, že vozidlo ztrácí stabilitu a že vozovka je jeden led. Dostal trochu smyk, ale vybral ho. Pokračoval dál po státní silnici, kde míjel dva hasičské vozy, které tam zasahovaly u nehody, dvě vozidla byla v příkopě a jedno v poli. Přijel k nechráněnému železničnímu přejezdu, kde stála sanitka, do té naložili dvě děti a sanitka se začala otáčet, tak svědek zastavil svoje auto. Sanitka se snažila otočit, ale řidiči vadil led, klouzalo mu to, za sanitkou stálo bílé vozidlo XXX s přívěsným vozíkem. Směrem od XXX přijelo vozidlo XXX, které se snažilo brzdit, mírně šlo do smyku a poté doklouzalo a ťuklo do zadní části toho vozíku. XXX s vozíkem popojel asi metr, XXX zůstal stát. Z vozidla vystoupila mladá řidička, bylo na ní vidět, že se jí smekají boty na silnici. Řidič z XXX vystoupil, šel dozadu k ní, řidička mu asi něco říkala. Řidič s dívkou chvíli mluvil, pak se díval na ten vozík. Poté zvedl hlavu a asi zahlédl přijíždějící vozidlo, které mířilo na XXX. Na dívku něco volal, otočil se a běžel zpátky. Dívka v té chvíli stála u svého auta, stála u pootevřených dveří u řidiče z vnější strany a dívala se na řidiče XXX. Pak svědek viděl, jak se dívce podsmecky nohy, jak se snažila obejít dveře a nastoupit do auta, ale už to nestačila, protože došlo k nárazu. XXX svojí přední částí narazilo do boku vozidla XXX a hrnulo ho před sebou, XXX narazil do sanitky a ta se také pohnula a zastavila se až o signalizační zařízení přejezdu. Zpracovatel znaleckého posudku Ing. Karel Doležal, znalec z oboru doprava se specializací posuzování dopravních nehod, do protokolu u hlavního líčení dne 27.1.2015 uvedl, že vzhledem k tomu, že neexistují žádné jiné stopy, není možno exaktně spočítat, jaká byla rychlost vozidla XXX v době před střetem. Výpočet nárazové rychlosti je v rozmezí 44 – 56 km/hod. Při simulaci dopravní nehody vyšla znalci v programu rychlost 48,4 km/hod a to při tolerancích, rychlost nebyla rozhodně vyšší než 60 km v hodině. Dne 23.1.2014 zaslal XXX žalobcům omluvný dopis a dne 16.7.2014 nabídku poskytnutí finanční pomoci ve výši 150.000,- Kč. Rozsudkem Okresního soudu v Kolíně ze dne 27.1.2015 č.j. 2T 92/2014-416 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 14.4.2015 č.j. 10To 103/2015-444, byl XXX, nar. 23.1.1991 uznán vinným ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 tr.zák. a byl odsouzen k trestu odnětí svobody, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu za současného vyslovení dohledu nad obžalovaným a zároveň mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Obžalovanému bylo zároveň uloženo, aby mimo jiné XXX zaplatil částku 350.000,- Kč a XXX 350.000,- Kč, když se zbytkem uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy byli poškození odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních.

Z lékařských zpráv XXX psychiatrická ambulance XXX, ze dne 23.4.2014 a 24.2.2015 a dále ze zpráv XXX ze dne 20.6.2016 a 18.1.2017 měl soud prokázáno, že žalobce XXX je v péči psychiatrické ambulance od dubna 2014, kdy diagnosticky je veden jako reakce na XXX. Pacient je po dobu sledování XXX. Ze zdravotního záznamu XXX, praktického lékaře pro dospělé XXX ze dne 25.1.2017 soud zjistil, že žalobce je dlouhodobě v pracovní neschopnosti v důsledku úmrtí dcery při reakci na těžký stres a protrahované depresivní reakci, stav stále není kompenzován.

Ze zpráv XXX, psychiatrická ambulance XXX ze dne 18.3.2015, 29.5.2015, 21.3.2016, 23.1.2017 a 20.4.2017 soud zjistil, že žalobkyně XXX je v péči psychiatrické ambulance od 27.7.2000, kdy byla psychiatricky přešetřena se závěrem: XXX. V roce 1993

XXX. Po zhoršení psychického stavu proběhla hospitalizace v XXX v době od 30.3.2016 do 27.4.2016 na dislokovaném pracovišti XXX. Následovala lázeňská léčba v Karlově Studánce v době od 1.11.2016 do 18.11.2016. XXX. Ze zprávy Psychiatrické nemocnice XXX ze dne 27.4.2016, měl soud prokázáno, že žalobkyně XXX byla hospitalizována v době od 30.3.2016 do 27.4.2016, a to pro duševní poruchu způsobenou XXX. Zprávou XXX, ambulance klinické psychologie XXX ze dne 27.1.2017 měl soud prokázáno, že žalobkyně XXX je v péči ambulance od 28.1.2014 v důsledku tragické smrti dcery. Žalobkyně prožívá XXX. Žádný další den není lepší, naopak je to horší, proto se znovu utvrzuje v realitě nenávratnosti. Tato ztráta je pro ni zcela paralyzující nejen proto, že pro každou matku je přežití svého dítěte proti zákonům přírody, ale i proto, že sama prodělala před lety operaci pro nádor v hlavě, její stav byl tedy fatální, ale ona se dostala už z druhého břehu právě kvůli tehdy malé dceři, ta si nyní v dospělém věku chystala bydlení u rodičů, aby mohla své matce při stárnutí v kontextu nejen věku ale i organického postižení pomáhat se zabezpečením každodenních životních potřeb, které její zdravotní stav s sebou nese. V čase se její stav nelepší, naopak je zjevná progresse, neboť dřívější organický nález se stále prohlubuje, díky nezměřitelné každodenní emoční zátěži.

Soud neprovedl důkaz výsledkem svědků XXX, XXX a XXX k duševním útrapám, které od dopravní nehody žalobci zažívali, neboť uvedené bylo prokázáno jinými, v řízení provedenými důkazy, zejména lékařskými zprávami a výsledkem svědků.

Soud rovněž neprovedl důkaz vypracováním znaleckého posudku znalce z oboru zdravotnictví ke stanovení míry duševních útrap, resp. choroby, kterou v důsledku ztráty dcery žalobci utrpěli, neboť předmětem řízení není plnění dle § 2958 o. z., aby bylo možno provést vyčíslení nemateriální újmy na zdraví, ale předmětem řízení jsou duševní útrapy, když na žalobci požadovanou náhradu nemajetkové újmy se metodika Nejvyššího soudu nevztahuje, neboť touto metodikou aplikovaný mechanismus dopadá výhradně na případy stanovení náhrad za bolesti a ztížení společenského uplatnění dle § 2958 o.z. a nikoli na jednorázové odškodnění z důvodu usmrcení osoby blízké. Pro posuzovaný nárok ani není možno vytvořit metodiku, neboť nejde o odborné medicínské posouzení, nýbrž o zvážení dopadu újmy do osobnostní sféry pozůstalého.

Podle § 2959 obč. zák. při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manžel, rodič, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

Ze zjištěného skutkového stavu a za použití zákonného ustanovení shora citovaného dospěl soud k závěru, že návrh žalobců není důvodný. V řízení bylo nesporné, že dne 18.1.2014 došlo k dopravní nehodě, při které dcera žalobců XXX utrpěla zranění neslučitelná ze životem, když do ní narazilo vozidlo XXX RZ XXX, které řídil XXX. Je nesporné, že provozovatelem tohoto vozidla byl v době dopravní nehody XXX a v době škodní události bylo předmětné vozidlo na odpovědnost za škodu způsobenou provozem vozidla pojištěno u žalované společnosti. Řidič vozidla byl uznán vinným ze spáchání přechinu usmrcení z nedbalosti a v rámci trestního řízení bylo řidiči vozidla uloženo zaplatit každému z žalobců částku 350.000,- Kč. Mezi účastníky je nesporné, že žalovaná žalobcům plnila, když každému z nich na nemajetkovou újmu vyplatila částku 550.000,- Kč. Nesporný je rovněž rodinný vztah žalobců k zemřelé XXX.

Spornou skutečností zůstalo, zda a zejména v jakém rozsahu vznikl žalobcům nárok na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění. Sporná skutečnost byla posuzována podle skutkového stavu prokazovaného listinami založenými ve spise a výsledkem žalobce a svědků.

Nárok žalobců na jednorázové odškodnění jako pozůstalých rodičů bylo nutno posuzovat podle § 2959 o. z. jako nárok na náhradu za duševní útrapy způsobené rodičům zemřelé XXX. Náhrada za duševní útrapy slouží k jednorázovému odškodnění duševního strádání otce a matky zemřelé poškozené, plynoucí z rodinného vztahu s úzkou vazbou a s intenzivními citovými pouty. Z tohoto titulu však nemohou být nahrazovány případné nároky pozůstalého majetkové povahy, například na poskytování výživy nebo financování provozu domácnosti.

Náhrada za duševní útrapy pak musí vycházet z principu proporcionality tak, aby částka náhrady nemajetkové újmy nevyvolávala v rámci společnosti představu o disharmonii právního systému a aby naopak naplnila legitimní očekávání pozůstalé osoby, ovšem současně za respektování jasných a pevných kritérií. Je však nezbytné nadále vnímat náhradu nemajetkové újmy ve světle dosavadní judikatury a zachování kontinuity rozhodovací praxe.

Ačkoliv v žalobě žalobci argumentují dosavadní judikaturou, ve svém závěrečném návrhu žalobci uvedli, že není možné a přípustné postupovat podle judikatury Nejvyššího soudu, neboť limity stanovené Nejvyšším soudem mají význam co do ukládání trestu v trestním řízení, čili v trestním řízení přiznávané částky náhrad mají mít funkci sankční, když v civilním řízení je hlavní funkcí náhrady nemajetkové újmy funkce reparační. Soud je však toho názoru, že pro posouzení výše nemajetkové újmy je judikatura v rámci adhezních trestních řízeních použitelná, neboť nároky, které byly v těchto řízeních uplatněny, byly soudem posuzovány podle zásad civilního řízení.

Nejvyšší soud se v rozsudku ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, vyslovil k otázce náhrady nemajetkové újmy v trestním řízení ve smyslu § 2959 o. z. Základem rozhodování o nároku na náhradu majetkové nebo nemajetkové újmy v adhezním trestním řízení je však vždy občanskoprávní úprava. Odkazovaný judikát je proto klíčový i pro rozhodnutí posuzované věci. Nejvyšší soud konstatoval, že je spravedlivé, aby náhrada za duševní útrapy pozůstalých byla stanovována v rozmezí od 240.000,- Kč do 500.000,- Kč, a to pro skupinu si nejvíce blízkých osob, jako jsou rodiče, děti a manželé. V nyní projednávaném případě se tak soud pohyboval v tomto judikaturou vymezeném rozmezí náhrady nemajetkové újmy, neboť neshledal žádný důvod k tomu, aby překročil hranici 500.000,- Kč, resp. 550.000,- Kč, které byly již každému z žalobců vyplaceny.

V rámci posuzování nároku na náhradu za duševní útrapy pozůstalého rodiče podle § 2959 o. z. bylo nutno zkoumat jak okolnosti na straně zemřelého poškozeného a pozůstalého rodiče, tak okolnosti na straně škůdce. Z pohledu žalobců a zemřelé dcery musela být hodnocena jak intenzita vztahu pozůstalého se zemřelou, věk zemřelé a pozůstalých, otázka hmotné nebo existenční závislosti pozůstalých na zemřelé, jakož i poskytnutí jiné satisfakce. Okolnostmi, které bylo nezbytné posuzovat na straně osoby odpovědné jako původce zásahu, byly postoj žalovaného (lítost, poskytnutá satisfakce), majetkové poměry a míra zavinění.

Pro náhradu za duševní útrapy pozůstalého je obecně rozhodující kvalita vzájemného vztahu se zemřelým. Psychická bolest ze ztráty osoby blízké je mnohdy nesnesitelná a často vede i k duševnímu onemocnění pozůstalého. V posuzovaném případě bylo prokázáno, že

žalobci se v důsledku smrtelného úrazu dcery dostali přímo do stavu duševního onemocnění a bylo prokázáno, že žalobce smrt dcery výrazně psychicky zasáhla. Zemřelá dcera žalobcům velmi chybí, neboť žalobce s dcerou spojovalo významné citové pouto. Bylo ale také prokázáno, že zemřelá nebyla pro žalobce jediným potomkem a že s žalobci nežila ve společné domácnosti

Vztah žalobců a zemřelé dcery byl naprosto bezproblémový a intenzita vztahu žalobců s dcerou XXX byla zesílena tím, že tato dcera žalobcům pomáhala s určitými úkony, a to zejména s ohledem na to, že žalobkyně XXX je již přes dvacet let v invalidním důchodu. Současně však bylo prokázáno, že pokud v minulosti žalobci požádali o pomoc syna či dceru XXX, tito rodičům pomohli a i v současnosti po nehodě, ke které došlo v roce 2014, pokud žalobci něco potřebují, mohou se na tyto své děti s žádostí o pomoc obrátit. Dcera XXX převzala po své sestře XXX částečně agendu týkající se úřadů.

Pokud jde o vztah hmotné nebo existenční závislosti, který je nutno posuzovat komplexně pro účely stanovení náhrady za duševní útrapy pozůstalému rodiči, bylo po provedeném dokazování nutno zhodnotit i skutečnost, že žalobci si i po dobu života dcery běžné potřeby v domácnosti zajišťovali sami a že i nadále jsou schopni zajišťovat si bez pomoci jiných své základní životní potřeby.

Soud tak zohlednil míru závislosti žalobců k zemřelé dceři. Závislost je nutno hodnotit jako existenční materii, kdy pozůstalí ztratili osobu, která jim poskytovala pomoc a ochranu. Zemřelá dcera však žalobcům nepomáhala s životními potřebami kompletně, starala se o administrativní záležitosti, ale nikoli např. o vaření nebo praní pro žalobce. Žalobci pak nebyli na dceři závislí ani v otázce finanční podpory. Jak bylo prokázáno výpovědí samotného žalobce, zemřelá dcera neposkytovala žalobcům peníze na domácnost, pouze pomáhala matce s nákupy, když bylo potřeba. Žalobce XXX je v zaměstnaneckém poměru a žalobkyně je poživatelkou invalidního důchodu, který jí byl přiznán ještě před úmrtím dcery XXX. Z provedeného dokazování tak vyplynulo, že žalobci nebyli na dceři XXX majetkově závislí. Zemřelá dcera neposkytovala žalobcům finanční podporu.

Náhrada za duševní útrapy pozůstalých rodičů musela dále reflektovat skutečnost, že ke smrtelnému úrazu dcery žalobců došlo z titulu nedbalostního jednání XXX, který se skutku dopustil neúmyslně a žalobcům v lednu 2014 zaslal omluvný dopis a v červenci 2014 nabídku na poskytnutí finančních prostředků. Konstatovanou nedbalost lze vnímat jako neutrální prvek, na rozdíl od případu, kdy by jednání odpovědné osoby vykazovalo úmyslnou povahu. V posuzované věci se tedy nejednalo o úmyslný čin ke způsobení škody, který by znamenal vyšší částku náhrady nemajetkové újmy.

Ve vztahu k žalobcům se jednalo o ztrátu nikoli jediného dítěte, ale o ztrátu dcery, která byla pro žalobce do budoucna pečující osobou. Náhradu za duševní útrapy proto bylo účelné a spravedlivé stanovit částkou v horní hranici limitů stanovených Nejvyšším soudem. Jako základ pro stanovení náhrady při usmrcení podle § 2959 o.z. tak soud použil částku 25.000,- Kč (jedná se o průměrnou hrubou měsíční nominální mzdu v Národním hospodářství za kalendářní rok 2013, zaokrouhlenou na celé tisíce dolů), přičemž po vyhodnocení příbuzenských vztahů pozůstalých k zemřelé a dalších kritérií podle zásad slušnosti stanovil částku u pozůstalých rodičů jako dvacetinásobek výše uvedené částky. Jako proporcionální náhradu za duševní útrapy pozůstalých soud vzhledem ke shora popsáním důvodům stanovil částku 550.000,- Kč pro každého z žalobců.

Protože žalobci XXX částka 550.000,- Kč již byla vyplacena, a protože i žalobkyni XXX byla žalovanou pojišťovnou částka 550.000,- Kč zaplacená, rozhodl soud s přihlédnutím ke všem výše uvedeným skutečnostem, že návrh žalobců na náhradu nemajetkové újmy v rozsahu dalších dvakrát 1.950.000,- Kč, tedy návrh žalobců na zaplacení částky 3.900.000,- Kč není důvodný a v tomto rozsahu jejich návrh zamítl.

Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 1 o.s.ř., protože žalobci nebyli v řízení úspěšní a žalovaná se práva na náhradu nákladů řízení vzdala.

Soud nepřiznal podle § 148 odst. 1 o.s.ř. státu právo na náhradu nákladů řízení vůči účastníkům tohoto řízení, neboť v řízení neúspěšní žalobci byli osvobozeni od soudních poplatků a záloh a žalované nemohly být náklady řízení dány k úhradě, neboť měla ve věci úspěch.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání písemně ve dvojím vyhotovení ke Krajskému soudu v Hradci Králové prostřednictvím podepsaného soudu a to do 15-ti dnů ode dne doručení.

V Pardubicích dne 9. října 2017

JUDr. Renata Polanská
předsedkyně senátu